

CO2 RAPPORTAGE 2024

HAARSMA GROEP

CO2 prestatieladder niveau 5 (versie 3.1)

Opgesteld door:	Mevr. J.M. de Boer – april 2025
Beoordeeld door:	Witsenboer Advies, Dhr. J. Witsenboer – april 2025
Versie:	1.0

Inhoudsopgave

Inleiding	2
A Inzicht	5
1.1 Scopes.....	5
1.2 Organisatorische grens.....	5
1.3 Emissie-inventaris (3.A.1).....	6
1.3.1 Emissie-inventaris scope 1	6
1.3.2 Emissie-inventaris scope 2	7
1.3.3 Emissie-inventaris scope 3	8
1.3.4 CO ₂ footprint rapportage 2023	9
1.3.5 Meetonnauwkeurigheden.....	10
1.3.6 Energiebeoordeling (analyse CO ₂ footprint t.o.v. het referentiejaar 2017)	11
1.3.6 Projecten met gunningsvoordeel	11
B CO₂-reductie	12
2.1 Beleidsverklaring van directie	12
2.2 Overzicht reductiedoelstellingen	12
2.3 Voortgang reductiedoelstellingen.....	13
2.4 Conclusie reductiedoelstellingen	13
2.5 Energie management actieplan.....	14
C Transparantie (communicatieplan)	16
3.1 Inleiding	16
3.2 Het doel van communiceren	16
3.3 Aanpak en middelen.....	17
3.4 Projecten met gunningsvoordeel	19
D Participatie	20
4.1 Initiatieven op het gebied van CO ₂	20
4.2 Budget	20

Inleiding

CO₂-Prestatieladder

De CO₂-Prestatieladder is een duurzaamheidinstrument met als doel de CO₂-reductie in organisaties substantieel te verhogen. Het gaat hierbij om reductie binnen de bedrijfsvoering, in projecten en in de keten. Dit kunnen organisaties bereiken door nieuwe vormen van samenwerking en innovatie in de gehele keten. Het gaat bij de CO₂-Prestatieladder om energiebesparing, CO₂-reductie in de keten, en het gebruik van duurzame energie. Op dit moment maakt de Haarsma Groep gebruik van het handboek van de CO₂-Prestatieladder 3.1 (versie 22 juni 2020).

SKAO

De SKAO (Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen) is schema-eigenaar en schemabeheerder van de CO₂-Prestatieladder. De SKAO is verantwoordelijk voor de doorontwikkeling van deze norm.

Haarsma Groep en CO₂

De Haarsma Groep is een bedrijf gevestigd in Tjerkwerd en voornamelijk werkzaam in het noorden van Nederland. Het is een aannemingsmaatschappij met meerdere specialisaties in huis, waardoor gerichte diensten of complexe projecten kunnen worden gerealiseerd in de grond-, weg-, water- en betonbouw. Elke werkmaatschappij binnen de groep heeft zijn eigen expertise en discipline, die afzonderlijk kan worden ingezet, maar ook complementair. Haarsma wordt onder andere ingeschakeld voor het ontwikkelen, coördineren en realiseren van civieltechnische projecten, het bouw- en woonrijp maken van diverse locaties, het uitvoeren van sloop- en saneringswerkzaamheden en het leveren van ophoog- en industriezand.

In juni 2013 heeft de Haarsma Groep het certificaat gekregen voor niveau 3 op de CO₂-Prestatieladder. De directeur heeft in 2020 aangegeven dat de Haarsma Groep zich wil certificeren voor niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder. In 2021 is dit behaald, het certificaat is geldig tot juni 2027.

Duurzaamheid en het milieu zijn belangrijke items voor de bedrijfsvoering van de Haarsma Groep. Vanuit deze gedachte is voor het jaar 2023 een CO₂-footprint gemaakt conform Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1 (juni 2020), NEN-EN-ISO 14064-1 (februari 2019) en NEN-EN-ISO 50001 (augustus 2018). Volgens dit zogenaamde Green House Gas protocol (GHG) is van de eigen bedrijfsactiviteiten de totale CO₂-emissie vastgesteld, die bovendien heeft het geleid tot inzicht in de veroorzakers.

De ladder geeft inzicht in de mate waarin een bedrijf actief werk maakt van CO₂-reductie. Hoe hoger op de ladder, hoe hoger de fictieve korting op de inschrijfprijs bij EMVI-aanbestedingen.

Invalshoeken CO₂-Prestatieladder

Bij het beoordelen van de CO₂-prestatie wordt vanuit vier invalshoeken gekeken:

- A. Inzicht (inclusief energiebeoordeling)
- B. CO₂-reductie
- C. Transparantie (Communicatie intern en extern)
- D. Participatie (initiatieven op het gebied van CO₂-reductie)

Korte toelichting op de invalshoeken

Invalshoek A stimuleert organisaties om de eigen CO₂-uitstoot en die in de keten te kennen. Haarsma Groep realiseert dit door continue verbetering in de diepgang, reikwijdte en efficiëntie van inzicht en de kwaliteit van de emissie-inventaris.

Invalshoek B zorgt voor reductie voor het terugdringen van energieverbruik en CO₂-uitstoot. Haarsma Groep realiseert continue verbetering van de efficiëntie van maatregelen, in het vaststellen en behalen van doelen en het aantonen van voortgang op doelstellingen en maatregelen.

Invalshoek C stimuleert transparantie en de creatieve betrokkenheid van de medewerkers. Haarsma Groep realiseert continue verbetering in de diepgang en verspreiding van de communicatie en in het verwerken van inbreng van de interne en externe belanghebbenden.

Invalshoek D stimuleert participatie en samenwerking, in het delen van eigen kennis en daar waar mogelijk gebruikmaken van kennis die elders is ontwikkeld. Haarsma Groep realiseert continue verbetering in het selecteren van nuttige initiatieven en het toepassen van de kennis in de organisatie.

ISO 14064-1 (2019)

De in dit rapport opgeschreven emissie inventaris is een verantwoording van onderdeel 3.A.1 uit de CO₂-Prestatieladder, te weten: “het bedrijf beschikt over een uitgewerkte emissie inventaris voor haar scope 1 en 2 CO₂-emissies conform ISO 14064-1”. In dit rapport wordt de CO₂-voetafdruk gerapporteerd volgens § 9 van deze norm. In de inhoudsopgave is een verwijzingstabel opgenomen, die aangeeft in welke hoofdstukken van dit rapport de te rapporteren aspecten van de ISO 14064-1 norm staan.

Deze CO₂ inventarisatie is opgesteld overeenkomstig de eisen uit ISO 14064-1 (2019), paragraaf 9:

ISO 14064-1	GHG-report content	Beschrijving	Uitleg/ toelichting
9.3.1	A	Reporting organization	Haarsma Groep
9.3.1	B	Person responsible	Dhr. T. Haarsma
9.3.1	C	Reporting period	01-01-2024 t/m 31-12-2024
5.1 en 9.3.1	D	Organizational boundaries	Haarsma Groep (Haarsma Infra & Milieu BV; Haarsma Transport BV; Haarsma Materieel Beheer BV; HaKaWe; Haarsma Groen, grond & infra; Wegen Bouw Recycling B.V.)
9.3.1	E	Reporting boundaries to define significant emissions	Niet van toepassing
5.2.2 en 9.3.1	F	Direct GHG emissions	2226 ton CO ₂ -uitstoot over 2024
9.3.1 en Annex D	G	Biogenic CO ₂ emissions and removals separately in tonnes of CO ₂	Niet van toepassing
5.2.2 en 9.3.1	H	GHG removals in tonnes of CO ₂	Niet van toepassing
5.2.3 en 9.3.1	I	Exclusion of sources or sinks	Afgewerkte olie, hydrauliek olie, propaan en smeerolie is niet meegenomen in de scope. De uitstoot van deze oliën en propaan is te verwaarlozen
5.2.4 en 9.3.1	J	Indirect GHG emissions	32 ton CO ₂ -uitstoot over 2024
6.4.1 en 9.3.1	K	Base year	2017

6.4.1 en 9.3.1	L	Changes or recalculations	Er zijn geen aanpassingen geweest ten opzichte van het basisjaar
6.2 en 9.3.1	M	Quantification approaches	Dit staat benoemd in hoofdstuk 3 van dit verslag
6.2 en 9.3.1	N	Changes to quantification approaches previously used	Niet van toepassing
6.2 en 9.3.1	O	GHG emission or removal factors used	De conversiefactoren van www.co2emissiefactoren.nl zijn gebruikt
8.3 en 9.3.1	P	Uncertainties of the GHG emissions and removals data per category	Niet van toepassing
8.3 en 9.3.1	Q	Uncertainties	Er worden gegevens gebruikt van de bedrijfsapp, dit kan in beperkte mate afwijken van de werkelijke uitstootgegevens door het niet volledig of onvolledig invullen van de gegevens
9.3.1	R	Statement in accordance with ISO 14064	Opgenomen in dit energie auditverslag
9.3.1	S	Verification of the GHG inventory	Alleen intern geverifieerd, niet door een certificerende instantie
9.3.1	T	The GWP values used in the calculation and their source	Hiervoor is het IPCC-verslag voor gebruikt.

Dit rapport beschrijft vanuit de vier invalshoeken de CO₂-prestatie over het jaar 2024 van de Haarsma Groep.

In het kader van certificering van de Haarsma groep op de CO₂-Prestatieladder heeft een energiebeoordeling plaatsgevonden. Deze beoordeling betreft een inventarisatie van alle energiestromen en de mogelijkheden tot reductie hierin. De energiebeoordeling is uitgevoerd conform de richtlijnen in NEN-EN 50001 en is te vinden in hoofdstuk A 1.3.6.

Voor het in kaart brengen van de CO₂-footprint is de volgende projectgroep (stuurcyclus) opgesteld:

Naam	Functie
T. Haarsma	Directeur
J.M. de Boer	KAM-coördinator
W. Poelstra	Chef-monteur

A Inzicht

1.1 Scopes

De CO₂-footprint geeft een beeld van de totale CO₂-uitstoot van ons bedrijf. De Haarsma Groep valt in de categorie Klein Bedrijf.

Deze rapportage heeft betrekking op de scope 1, 2 en 3 emissies betreffende het jaar 2024, zoals gedefinieerd in de CO₂-Prestatieladder van SKAO.

- Scope 1 (directe emissies): emissies door de eigen organisatie, zoals emissies door verbruik van brandstoffen voor verwarming, gasverbruik, materieel en het eigen wagenpark.
- Scope 2 (indirecte emissies): emissies ten gevolge van het gebruik van elektriciteit, zakelijk verkeer met privéauto's en vliegverkeer.
- Scope 3 (overige indirecte emissies): productie van ingekochte materialen (upstream) en het gebruik van het door de organisatie aangeboden/ verkochte werk, project, dienst of levering (downstream).

1.2 Organisatorische grens

Het Green House Gas - protocol (hierna GHG) geeft twee methoden voor het bepalen van de organisatorische grens zodat deze voldoet aan bovenstaande voorwaarde: de financial control approach en de operational control approach (vrij vertaald: gebaseerd op de omzet of op het operationele vlak van het bedrijf). In dit geval zijn de grenzen bepaald op grond van het operationele vlak van het bedrijf.

Het CO₂-certificaat staat geregistreerd op Haarsma Tjerkwerd Holding B.V. (KvK.01031116). Onder de Holding vallen de onderstaande werkmaatschappijen (met bijbehorende KvK nummers):

Naam werkmaatschappij	Kamer van Koophandel nummer
Haarsma Infra & Milieu B.V.	01073092
Haarsma Transport B.V.	01048776
Haarsma Materieel Beheer B.V.	01098589
HAKAWE B.V.	01059333
Haarsma Groen, Grond & Infra B.V.	66942306
Wegen Bouw Recycling B.V.	01079503

De bovengenoemde werkmaatschappijen en Holding zijn gevestigd aan de Waltaweg 6 te Tjerkwerd. In 2024 zijn er geen wijzigingen geweest in de boundary.

In 2018 zijn de nieuwe doelstellingen geformuleerd voor scope 1 en 2. De footprint van 2017 is gedefinieerd als het referentiejaar en wordt als basis gehanteerd voor het vergelijken met de volgende jaren.

Voor scope 3 is een doelstelling opgesteld met 2020 als referentiejaar.

1.3 Emissie-inventaris (3.A.1)

1.3.1 Emissie-inventaris scope 1

Voor de emissie-inventaris van scope 1 is de CO₂-uitstoot voor vier hoofdgroepen bepaald. In deze paragraaf is beschreven op welke wijze dit is berekend. De vijf hoofdgroepen zijn Materieel, vrachtwagens, personenauto's/busjes, inhuur scope 1&2 en het gas/elektra verbruik.

Het materieel is weer onderverdeeld in verbruik diesel en HVO.

De personenauto's/busjes zijn weer onderverdeeld in verbruik diesel, benzine en elektrisch.

Inhuur scope 1 en 2 is weer onderverdeeld in verbruik diesel en benzine.

In 2019 is een app ontwikkeld waarin de getankte liters, de urenstand c.q. km-stand, datum en voertuig (kenteken) c.q. machine wordt ingevoerd. Dit levert steeds meer inzicht op in het verbruik van de arbeidsmiddelen. Per 01-01-2020 is het gebruik van deze app verplicht. Uit deze gegevens hebben wij voor 2024 het verbruik bepaald.

Materieel:

Er is een onderverdeling gemaakt in het materieel om meer inzicht te krijgen wie de grootverbruikers zijn. In 2024 is er op drie projecten HVO100 diesel gebruikt voor het eigen materieel. Het gaat om totaal 34.802 liter HVO-diesel.

Totaal komt dit op een CO₂-uitstoot van 12,08 ton. Waar we dus met diesel totaal 113,32 ton CO₂-emissie hadden is het met de inzet van HVO100 diesel verlaagd naar 12,08 ton. Een vermindering van 101,24 ton.

Toelichting materieel extern scope 1

Haarsma stelt diesel ter beschikking voor voertuigen die door externe partijen worden bestuurd. De externe partijen werken onder de verantwoordelijkheid van Haarsma. Dit is een significant deel van de totale CO₂-uitstoot, 30% om precies te zijn. Door deze opsplitsing is het duidelijker waar de diesel naar toe gaat.

Vrachtwagens:

In 2024 zijn er totaal 12 vrachtwagens ingezet waarvan 1 met Euro 5 en 11 met Euro 6. De liters en de km-standen zijn door de chauffeurs met behulp van onze tank app bijgehouden. Totaal hebben de vrachtwagens over 2024 een uitstoot van 663,08 ton CO₂.

Bestel- en personenauto's:

In 2024 zijn er in totaal 42 bedrijfswagens. We hebben de volgende vijf hoofdgroepen personenwagens/bestelbusjes, benzine, diesel, hybride en elektrisch. We beschikken over 32 diesel auto's, 3 benzine auto's, 4 elektrische auto's en 3 hybride auto. Het verbruik (liters) en de km-standen worden door de chauffeurs bijgehouden in onze tankapp.

In 2024 zijn er 2 bedrijfswagens ingezet met Euro 4, 7 bedrijfswagens met Euro 5, 29 bedrijfswagens met Euro 6 en 4 elektrische bedrijfswagens.

Totaal hebben de bedrijfswagens over 2024 een uitstoot van 179,72 ton CO₂.

Gasverbruik:

Het pand aan de Waltaweg 6 te Tjerkwerd wordt verwarmd op gas. Het totale verbruik wordt afgeleid van de energienota van de leverancier. Deze nota loopt steeds van oktober tot oktober. Er is een totaal 2.726 m³ verbruikt wat totaal 5,82 ton CO₂ is.

1.3.2 Emissie-inventaris scope 2

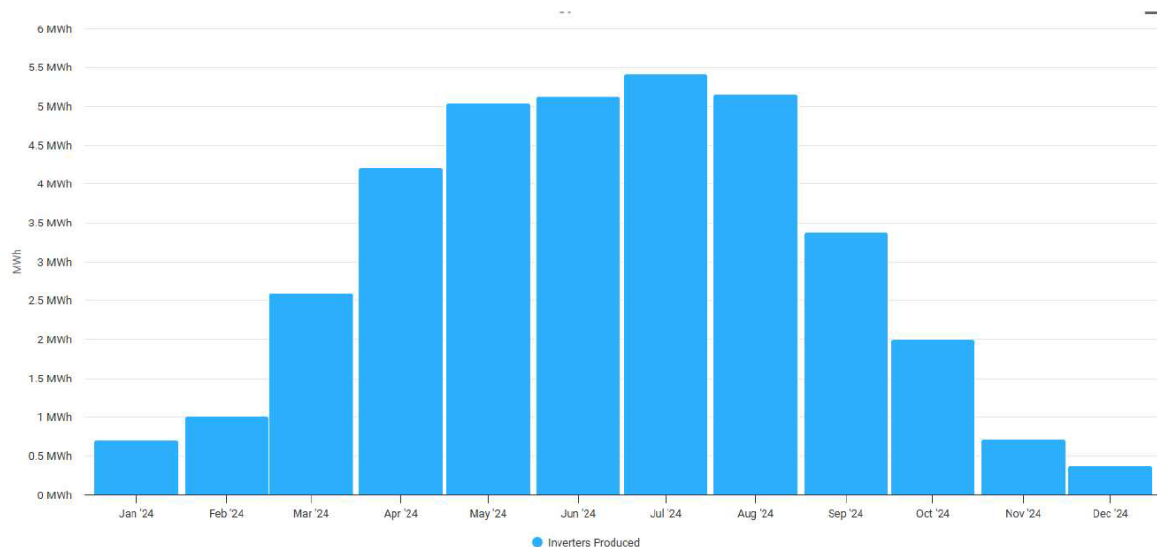
Voor de emissie-inventaris van scope 2 is de CO₂-uitstoot voor vijf subgroepen bepaald. In deze paragraaf is beschreven op welke wijze dit is berekend. Tevens is de opbrengst van onze zonnepanelen (geplaatst begin 2019) meegenomen voor de totale scope 2.

Elektriciteitsverbruik kantoor:

De verbruikte hoeveelheid elektriciteit is afgeleid van de energierekening, deze loopt van oktober tot oktober. De Haarsma Groep heeft in 2023 groene stroom ingekocht bij Essent. Naast de inkoop van echte groene stroom, worden er 144 zonnepanelen gebruikt om groene stroom op te wekken. Op de energienota is te herleiden wat onze totaalverbruik is (ingekochte groene stroom) en de verrekening van de terug geleverde zonne-energie.

Opbrengst zonnepanelen en inkoop groene stroom:

De opbrengst van de zonnepanelen kan in een daarvoor speciale app worden bekeken. Daar halen wij ook de totale jaarproductie af. Als je hier de terug geleverde zonne-energie aan het net afhaalt, heb je de zonne-energie die door ons bedrijf meteen gebruikt is.

Er is in 2024 totaal 35,717 MWH stroom opgewekt, dit is 35.717 kWh aan groene stroom door de zonnepanelen. Dit is voldoende voor de huidige eigen energiebehoefte. De verwachting is echter dat het stroomverbruik zal toenemen in de toekomst vanwege een toename van het aantal elektrische arbeidsmiddelen en voertuigen. Hiervoor is met de huidige zonnepanelen nog voldoende capaciteit.

Elektriciteit projectlocaties:

In 2024 is op de projecten van Haarsma Groep in totaal 15.411 kWh groene stroom en 18.078 kWh grijze stroom verbruikt. Deze verbruiksgegevens zijn gebaseerd op energienota's en jaarafrekeningen van de betreffende projecten. Op enkele projecten is grijze stroom afgenomen omdat de energieleveranciers uitsluitend Europese groene stroom konden leveren. Voor de CO₂-Prestatieladder telt uitsluitend Nederlandse groene stroom als klimaatneutraal; Europese certificaten (zoals GvO's uit waterkracht) voldoen niet aan de eisen voor CO₂-reductie. Hierdoor is het verbruik op die locaties geregistreerd als grijs.

Zakenreizen vliegtuig:

In 2024 zijn geen zakenreizen met het vliegtuig gemaakt en hiermee is geen indirecte uitstoot van CO₂ veroorzaakt.

Zakenreizen privéauto:

In 2024 zijn er 2 privéauto's ingezet waarbij de zakelijke kilometers zijn gedeclareerd. Over 2024 is er in totaal 13.105 km gedeclareerd, waarbij 704 liter diesel (2,29 ton CO₂) is verbruikt. De werknemers hebben een km-declaratie ingediend met de gereden kilometers en hun verbruik doorgegeven voor de CO₂-emissie berekening.

1.3.3 Emissie-inventaris scope 3

Voor de emissie-inventaris van scope 3 wordt de meest materiële Scope emissies bepaald. In deze paragraaf is beschreven op welke wijze dit is uitgevoerd.

Voor de berekeningen van de emissie zijn we uitgegaan van o.a. de uren en het gemiddelde verbruik.

Stap 1:

We bepalen onze belangrijkste activiteiten. De gegevens die hiervoor nodig zijn ontvangen wij van de administratie. We hebben een overzicht van onze crediteuren ontvangen met daarbij de jaaromzet. Deze gegevens hebben we verdeeld over diverse rubrieken zoals o.a. inkoop brandstof, inkoop PVC, inhuur extern materieel.

Stap 2:

We hebben per activiteit bepaald welke scope 3 emissies belangrijk zijn. De emissies zijn verdeeld in upstream en downstream.

Onder de upstream valt ingekochte goederen/diensten, transport en woon- werkverkeer.
Onder de downstream valt het afval.

Stap 3:

We hebben per scope 3 emissie soort bepaald of deze groot, middelgroot of klein is.

Stap 4:

We hebben per scope 3 emissie soort bepaald of de maatregelen effect zouden kunnen hebben op deze uitstoot.

Stap 5:

We hebben onderstaande tabel gemaakt om de voorgaande stappen in uit te werken.

Stap 6:

We hebben een top 5 gemaakt met de meest relevante onderdelen voor ons op basis van inkoopomzet.

Scope	Categorie	Eenheid	Verbruik	Emissiefactor	Ton	Belang	Rang
3	Inhuur extern materieel	Liters	126.496	3,256	412	Groot	5
3	(leverantie) zand	M3	293.873	0,00445	1308	Groot	1
3	Inkoop PVC	Ton	428	2,5655	1099	Groot	2
3	Inhuur transport	Liters	185.052	3,256	603	Groot	3
3	Stortkosten afval	Ton	71.796	0,0072	517	Klein	4
Totaal					3.939		

Binnen de activiteiten *herinrichtingen, bouw- en woonrijp maken* en *aanleg van infrastructuur*, blijkt dat de categorie "ingekochte goederen en diensten" verantwoordelijk is voor het grootste aandeel in de totale CO₂-uitstoot.

Uit een verdiepende analyse van onze inkoopstromen komt met name de inkoop van zand duidelijk naar voren als significante emissiebron. Om gericht te kunnen sturen op reductie binnen deze impactvolle keten, heeft Haarsma ervoor gekozen om een ketenanalyse uit te voeren specifiek gericht op zand.

Daarnaast is gebleken dat het afgelopen jaar een aanzienlijk aantal projecten is uitgevoerd waarin PVC-materialen zijn toegepast. De productie van PVC is energie-intensief: denk hierbij aan processen zoals de raffinage van aardolie, elektrolyse van zout en extrusie, gecombineerd met de transportimpact. Ook hier zag Haarsma aanleiding om een ketenanalyse op te stellen, met als doel gericht te kunnen sturen op verduurzaming binnen deze productketen.

Door deze ketenanalyses zetten we een belangrijke stap naar gerichtere reductiemaatregelen en een duurzamere bedrijfsvoering.

1.3.4 CO₂ footprint rapportage 2024

1.3.5 Meetonnauwkeurigheden

Scope 1

Nieuwe app:

In de eerste helft van 2019 is een app ontwikkeld om een beter inzicht te verkrijgen over het werkelijke verbruik van ons materieel, auto's en busjes. Vanaf 2020 is het gebruik van deze app verplicht voor iedereen. In 2024 is er goed gebruik gemaakt van de app. Onze chef- monteur heeft iedereen persoonlijk de instructies gegeven en monitort de invoer regelmatig. Bij fouten worden de betreffende personen gebeld. Het blijft afhankelijk van de nauwkeurigheid van ons personeel. Dit is een klein risico.

Materieel:

Bij de berekening van de CO₂-emissie van het materieel is uitgegaan van de draaiuren van het materieel. Het verbruik lezen we af van onze tankapp. Onze chef- monteur heeft iedereen persoonlijk de instructies gegeven en monitort de invoer regelmatig. Bij fouten worden de betreffende personen gebeld. Het blijft afhankelijk van de nauwkeurigheid van ons personeel. Dit is een klein risico.

Vrachtwagens:

Bij de berekening van de CO₂-emissies van de vrachtwagens is ook uitgegaan van de tankapp. Elke chauffeur vult bijna dagelijks de kilometerstanden in en de getankte liters. Hierdoor kan een vrij nauwkeurige berekening gemaakt worden.

Personenauto's en busjes:

Bij de berekening van de CO₂-emissie is uitgegaan van de tankapp. Hier worden de km-standen en de getankte liters in bijgehouden. Het gemiddelde verbruik wordt ook uit de app herleid en dit geeft een vrij nauwkeurige controle.

Verwarming kantoor/ werkplaats:

Bij de berekening van de CO₂-emissie is uitgegaan van het gasverbruik, bepaald aan de hand van de gasrekening. Wij zijn uitgegaan van de meterstanden van de gasleverancier. Deze laatste kan d.m.v. een slimme meter de meterstanden herleiden. De periode loopt niet gelijk aan een kalenderjaar, dus er kan een zeer kleine afwijking in de totale m3 zitten.

Scope 2

Elektriciteit kantoor/ werkplaats:

Bij de berekening van de CO₂-emissie is uitgegaan van het stroomverbruik, bepaald aan de hand van de energierekening. Wij zijn uitgegaan van de meterstanden van de energieleverancier. Deze laatste kan d.m.v. een slimme meter de meterstanden herleiden. Dit geldt ook voor de terug geleverde zonne-energie, opgewekt door onze zonnepanelen. Controle vindt plaats door onze eigen zonnepaneel-app.

Elektriciteit projecten:

Indien er stroomverbruik is op een project, dan wordt de CO₂-emissie bepaald aan de hand van de energie jaarrekeningen.

Zakenreizen privéauto:

Bij de berekening van de CO₂-emissie is uitgegaan van de opgegeven kilometers, middels de kilometerregistratie. Het gemiddelde verbruik is doorgegeven door de chauffeur van de auto. Hier kan een onnauwkeurigheid in zitten, echter weten we dat deze chauffeur dit meermalen zelf bijhield.

Scope 3

Voor de input van Scope 3-emissies baseren wij ons op de eigen administratie. Hierbij worden alle crediteuren en hun bijbehorende inkoopbedragen gerubriceerd naar hoofdgroepen op basis van het type werkzaamheden of geleverde diensten.

Deze indeling vormt de basis voor het toekennen van bijbehorende emissiefactoren, waarmee de CO₂-uitstoot per categorie wordt berekend. In tegenstelling tot Scope 1 en 2, waar directe data beschikbaar is, is deze methode voor Scope 3 minder exact. Er kunnen dus afwijkingen optreden, maar de berekening geeft een realistische en representatieve inschatting van de werkelijke emissies binnen de keten.

1.3.6 Energiebeoordeling (analyse CO₂ footprint t.o.v. het referentiejaar 2017)

In 2024 is in scope 1 en 2 totaal 2.219,41 ton CO₂ uitgestoten, in 2017 was dit 1.209 ton CO₂.

In 2024 is in scope 3 totaal 4.380 ton CO₂, 2021 was dit 3.710 ton CO₂ en over 2020 was dit 2.832 ton CO₂.

De omzet in 2024 bedraagt 29,1 miljoen, dit was in 2017 9,5 miljoen omzet.

De omzet in 2024 (voor scope 3) bedroeg 16,8 miljoen.

Als we de CO₂ uitstoot vergelijken met 2017 dan is de totale CO₂ uitstoot in absolute tonnen gestegen van 1.209 ton naar 2.219 ton CO₂. Dit is een absolute stijging van 1.010 ton CO₂.

De absolute stijging is onder ander te verklaren door:

Onderdeel	2017	2024	Daling of stijging
Omzet	9,5 miljoen	29,1 miljoen	+ 19,6 miljoen
Aantal machines	18 stuks	35 stuks	+ 17 stuks
Bedrijfsauto's	32 stuks	42 stuks	+ 10 stuks
Vrachtwagens	7 stuks	12 stuks	+ 5 stuks

De omzet in 2024 is enorm gestegen ten opzichte van het basisjaar 2017, de stijging betreft 206,3 %.

1.3.6 Projecten met gunningsvoordeel

De toedeling naar projecten met gunningsvoordeel is gebaseerd op de financiële toerekeningmethode (allocatie van kosten). Deze toerekeningmethode is gekozen, omdat gegevens over kosten altijd beschikbaar zijn.

In 2024 zijn er geen projecten met gunningsvoordeel aangenomen.

B CO₂-reductie

2.1 Beleidsverklaring van directie

Voor het realiseren van projecten heeft De Haarsma Groep een kwaliteitsmanagementsysteem (KMS) opgezet. Het KMS kent meerdere dimensies. De primaire dimensie van het KMS richt zich op het borgen en continu verbeteren van de kwaliteit van haar dienstverlening om aan de eisen en wensen van haar klanten te voldoen én om de veiligheid van haar medewerkers en de direct en indirect betrokkenen te garanderen. Daarnaast heeft de Haarsma Groep een verantwoordelijkheid richting de stakeholders (belanghebbenden) en de maatschappij.

Vanuit de verantwoordelijkheid naar de maatschappij heeft Haarsma de ambitie om de CO₂-uitstoot in de projecten (gerelateerd aan de omzet) te reduceren. Deze doelstelling is gericht op de totale CO₂-uitstoot van het wagenpark, kantoorgebouw, materieel (kranen e.d.).

Het doel is een CO₂-reductie per euro omzet te realiseren in 2024 ten opzichte van het referentiejaar 2017. Voor scope 1 willen wij 10% CO₂-reductie realiseren en voor scope 2 is dit 82% t.o.v. het referentiejaar 2017. Dit is een gemiddelde reductiedoelstelling t.o.v. de sectorgenoten. We hebben in 2020 besloten ook Scope 3 mee te nemen. Een reductiedoelstelling van 5% voor scope 3 voor 2025 is realistisch en tegelijkertijd ambitieus.

De Haarsma Groep is een middenmoter. Diverse acties op het gebied van CO₂-reductie zijn al (on)bewust genomen zoals het aanschaffen van elektrische kranen, medewerkers en de keten informeren over verdere CO₂-reductie.

Alle medewerkers hebben ook een taak om bij hun werkzaamheden o.a. energie te besparen. Het thema CO₂ is een terugkerend thema bij o.a. toolboxmeetings of bij de nieuwsbrief.

Het thema energiebesparing is ook bij diverse overleggen onder het agendapunt KAM een vast terugkerend onderdeel.

Ook in de keten is de Haarsma Groep actief om tot verdere reductie te komen, zoals deelname aan Bouw Circulair van de provincie Fryslân en Noord-Holland. Aan dit overleg neemt Haarsma, leveranciers en opdrachtgever deel. In dit overleg kan in het voorstadium al gekeken worden naar de te gebruiken materialen en waar deze materialen vandaan moeten komen zodat er zo min mogelijk kilometers gemaakt moeten worden. Dit overleg wordt door de Haarsma Groep als zeer waardevol gezien.

In de volgende paragrafen is de kwantitatieve bijdrage aan de CO₂-reductie doelstelling per maatregel geformuleerd tot en met 2024. Tevens wordt vermeld de verantwoordelijke per maatregel en de planning van de maatregelen. Deze doelen zijn gebaseerd op de CO₂-footprint van het referentiejaar 2017 (scope 1 en 2) en het referentiejaar 2020 (scope 3).

2.2 Overzicht reductiedoelstellingen

Onderdeel	Eenheid	Referentie	Doel 2020	Doel 2021	Doel 2022	Doel 2023	Doel 2024
Scope 1	KG CO ₂ / €1000	2017 (123,7)	- 5%	- 6%	- 7%	- 8%	10%
Scope 2	KG CO ₂ / €1000	2017 (3,6)	- 50%	- 60%	- 70%	- 80%	82%
Scope 3	KG CO ₂ / €1000	2020 (225,5)		- 3%	- 3%	- 3%	5%

Reductiedoelstellingen tot herbeoordeling 2025

- Scope 1: Reductiedoelstelling is 10% reductie in 2025 ten opzichte van basisjaar.
- Scope 2: Reductiedoelstelling is 82% reductie in energieverbruik ten opzichte van basisjaar
- Business travel: Reductiedoelstelling voor Business Travel is 5% in 2025 ten opzichte van basisjaar

2.3 Voortgang reductiedoelstellingen

Hieronder wordt de totale CO₂-emissie over 2024 afgezet tegenover dezelfde periode in 2017. We kijken naar de CO₂-uitstoot over geheel 2024, dan laat 2024 over het hele jaar een stijging zien van 1.008,91 ton CO₂ ten opzichte van dezelfde periode in 2017.

Aan het einde van 2024 heeft de Haarsma Groep een omzet van € 29,1 miljoen. Dit is een stijging van 206,3 % stijging ten opzichte van het referentiejaar.

Uitgaand van 2017 als referentiejaar, is voor 2024 een totale procentuele verlaging/verhoging van:

- Scope 1 – daling van 39,73 procent
- Scope 2 – daling van 61,54 procent
- Scope 3 – daling van 12,03 procent

Aan het einde van 2024 heeft de Haarsma Groep een omzet van € 29.100.000, -

Aan het einde van 2017 heeft de Haarsma Groep een omzet van € 9.500.000, -

Voor de leesbaarheid wordt de reductie aangegeven in kg CO₂ per 1.000 euro omzet. Om de uitstoot per 1.000 euro omzet te berekenen gebruiken wij de volgende formule:

$$CO_2 \text{ (KG) uitstoot per 1.000 euro omzet} = (CO_2 \text{ (KG) uitstoot scope 1 en 2} / \text{omzet in euro's}) * 1.000 =$$

CO₂ per 1.000 euro omzet

Scope 1						
	2017	2020	2021	2022	2023	2024
Omzet (x €1000,-)	€ 9.500	€ 16.552	€ 21.000	€ 20.600	€ 24.700	€ 29.100
CO ₂ (KG) uitstoot scope 1	1.185.000	1.545.000	1.851.000	1.743.000	1.892.000	2.187.600
CO ₂ (KG) uitstoot per €1000,- omzet	124,74	93,34	88,14	84,61	76,60	75,18
CO ₂ stijging of daling per €1000,- omzet		-31,39	-36,59	-40,13	-48,14	-49,56
Resultaat procentueel		-25,17%	-29,34%	-32,17%	-38,59%	-39,73%
Scope 2						
	2017	2020	2021	2022	2023	2024
Omzet (x €1000,-)	€ 9.500	€ 16.552	€ 21.000	€ 20.600	€ 24.700	€ 29.100
CO ₂ (KG) uitstoot scope 2	27.000	0	2.000	3.570	40.000	31.810
CO ₂ (KG) uitstoot per €1000,- omzet	2,84	0,00	0,10	0,17	1,62	1,09
CO ₂ stijging of daling per €1000,- omzet		-2,84	-2,75	-2,67	-1,22	-1,75
Resultaat procentueel		-100,00%	-96,65%	-93,90%	-43,02%	-61,54%
Scope 3						
		2020	2021	2022	2023	2024
Omzet (x €1000,-)	€	16.552	€ 21.000	€ 20.600	€ 24.700	€ 29.100
CO ₂ (KG) uitstoot scope 2		2.832	3.610	3.298	3.602	4.380
CO ₂ (KG) uitstoot per €1000,- omzet		0,17	0,17	0,16	0,15	0,15
CO ₂ stijging of daling per €1000,- omzet			0,00	-0,01	-0,03	-0,02
Resultaat procentueel			0,47%	-6,43%	-14,77%	-12,03%

2.4 Conclusie reductiedoelstellingen

Ondanks een absolute stijging van de CO₂-emissie (totaal 1.008,91 ton CO₂ t.o.v. 2017) van scope 1 is er toch een behoorlijke daling gerealiseerd voor scope 1 als de uitstoot gerelateerd wordt aan de omzet. De daling betreft meer dan 30%, dit is meer dan de CO₂-doelstelling. De reductiedoelstelling voor scope 2 is niet behaald omdat het woon- werkverkeer hier in mee is genomen.

Geconcludeerd kan worden dat de gestelde doelen voor 2024 zijn behaald voor scope 1. De organisatie ligt op koers om de beoogde reductiedoelstellingen scope 1 en 2 te gaan te behalen.

Over 2024 zijn de meest significante categorieën beoordeeld op basis van de inkoopomzet. Op dit moment ligt de organisatie op koers om de reductiedoelstelling scope 3 te behalen.

2.5 Energie management actieplan

Vanaf 2013 worden er reductiemaatregelen uitgevoerd. Sinds het begin is besloten, samen met de KAM-coördinator, om waar mogelijk een koppeling te leggen met ons ISO 9001 kwaliteitssysteem. Onder meer om te waarborgen dat tijdig een interne audit wordt ingepland en uitgevoerd en de bronnen van emissies in kaart worden gebracht en worden aangepakt. Daarnaast kan van bestaande formulieren, zoals directiebeoordeling en interne audits, gebruik worden gemaakt. De CO₂-reductie doelstelling is geïmplementeerd in ons VGM-handboek.

De CO₂ emissies worden behalve in maart ook in september opgesteld en besproken in het directieoverleg. Tussentijds kunnen acties worden aangescherpt om doelen te halen.

Voor de periode 2024 / 2025 is een actieplan opgesteld. De uitvoering is toebedeeld aan de hieronder aangegeven personen. De maatregelen zijn per scope onderverdeeld.

De SKAO maatregelenlijst is ingevuld door de directeur samen met de KAM-coördinator.

Scope 1				
Reductiemaatregel	Verantwoordelijke	Voortgang	Actie afgerond	Effect
Monitoren brandstofverbruik per voertuig	Directeur en chef-monteur	App is eind 2019 in werking en wordt nu geoptimaliseerd	Doorlopende maatregel	0 – 5 %
Aanschaf energiezuinige auto's	Directeur		Doorlopende maatregel	0 – 12 %
Aanschaf energiezuinige kranen	Directeur		Doorlopende maatregel	0 – 25 %
Betere (route) planning aan de hand van beschikbare werknemers en projectlocaties	Werkvoorbereider/planner, bestuurders van de voertuigen	Dagelijks	Doorlopende maatregel	0 – 5 %
Overleg met ketenpartners	Directeur	Reductie maatregelen worden besproken met onderaannemers	Doorlopende maatregel	0 – 5 %
Alternatieven fossiele brandstof	Directeur	Haarsma Transport en op div. projecten	Ja	0 – 50 %
Verhogen bewustwording door TBM en CO ₂ competentie	KAM-coördinator	Minimaal 2 keer per jaar	Ja	0 – 5 %
Het begrenzen van de snelheid in de bedrijfswagens	Directeur	De directeur overweegt om de snelheid in de bedrijfswagens te begrenzen	Ja	0 – 5 %
Het opnemen van een blackbox in de bedrijfswagens	Directeur	De bedrijfswagens zijn uitgerust met een blackbox	2023	0 – 5 %

Scope 2				
Reductiemaatregel	Verantwoordelijke	Voortgang	Actie afgerond	Effect
Inkoop groene stroom	Directeur	Inkoop stroom voor kantoor is geheel groene stroom	Ja	0 – 10 %
Zonnepanelen voor op dak loods	Directeur		Ja	0 – 10 %
Verlichting uit aan einde werkdag	Directeur		Doorlopende maatregel	0 – 2 %
Groene stroom inkopen op projecten	Procesmanager BB		Doorlopende maatregel	0 – 10 %
Energieonderzoek (label C minimaal verplicht in 2023)	Directeur	De loodsen hebben een grotere omvang dan het kantoor, hierdoor is geen label C nodig	Ja	0 – 5 %

Scope 3				
Reductiemaatregel	Verantwoordelijke	Voortgang	Actie afgerond	Effect
Gesprekken met opdrachtgevers, leveranciers, onderaannemers t.b.v. CO ₂ -reductie	Directeur en werkvoorbereiders	Periodiek overleg in Bouw Circulair team provincie Fryslân en Provincie Noord-Holland en met KAM-adviseurs	Doorlopende actie	0 – 5 %
Gesprekken aangaan met opdrachtgevers over CO ₂ materialen	Directeur en projectleiders		Doorlopende actie	0 – 5 %
Uitvoeren en evalueren van vastgestelde CO ₂ reducerende maatregelen	CO ₂ -team (stuurcyclus)	Minimaal 2 keer bespreken	Ja	0 – 5 %
Hergebruiken van materialen/ afval	Directeur, werkvoorbereiders en uitvoerders	Per project beoordelen of materialen/ afval hergebruikt kan worden en dit bespreken met de opdrachtgever	Doorlopende actie	0 – 10 %
Inhuur transportbedrijven en materieel per regio	Directeur, werkvoorbereiders en uitvoerders	Per project beoordelen welke transportbedrijven en materieel wordt ingezet dat uit de regio komt	Doorlopende actie	0 – 10 %
Inkoop materialen	Directeur, werkvoorbereiders en uitvoerders	Per project beoordelen welke materialen het meest duurzaam zijn met de minste CO ₂	Doorlopende actie	0 – 5 %

C Transparantie (communicatieplan)

3.1 Inleiding

Naast het ontwikkelen en vastleggen van beleid, de bijbehorende doelstellingen en de implementatie daarvan is het van belang daarover te communiceren.

Er communicatieplan voorziet in structurele en planmatige communicatie over het beleid en de invulling daarvan dat zowel naar alle medewerkers (intern) als extern wordt gecommuniceerd.

De directie van de Haarsma Groep heeft een CO₂-team (stuurcyclus) samengesteld, die verantwoordelijk is voor het opstellen en uitvoeren van het CO₂-reductiebeleid, de implementatie daarvan en alle interne en externe communicatie, waaronder ook de CO₂-gerelateerde projecten met gunningsvoordeel.

Het CO₂-team (stuurcyclus) is als volgt samengesteld:

T. Haarsma	-	Directeur
J.M. de Boer	-	KAM-coördinator
W. Poelstra	-	Chef-monteur

3.2 Het doel van communiceren

De Haarsma Groep wil op een open manier intern en extern communiceren over haar inspanningen om duurzamer en energiezuiniger te ondernemen. Voor het CO₂-communicatieplan onderscheiden we twee verschillende belanghebbenden, namelijk de interne en de externe belanghebbende. Voor beide groepen is de hoofddoelstelling gelijk:

“Het structureel overbrengen van de reductiedoelstellingen en het energiebeleid van de Haarsma Groep, alsmede het informeren over de ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie. Daarnaast kent men, zowel intern als extern, de duurzaamheidsambitie van de Haarsma Groep.”

Naast de informatieverstrekking met betrekking tot de CO₂- footprint, wil de Haarsma Groep haar medewerkers stimuleren actief aan duurzaamheid bij te dragen. Dit geldt niet alleen op bedrijfsniveau, maar ook, indien van toepassing, op projecten met CO₂-gerelateerd gunningsvoordeel.

Intern

Interne belanghebbenden kunnen worden onderverdeeld in:

- Kantoorpersoneel (directieleden, leden van bedrijfsbureau, administratie en planning);
- Buitenpersoneel (uitvoering, operationele medewerkers).

Wat betreft functie is er geen onderscheid gemaakt omdat iedereen op dezelfde wijze benaderd zal worden. Ook de over te brengen boodschap zal gelijk zijn.

Om iedereen positief te kunnen benaderen en te activeren om ook over CO₂-reductie en milieuaspecten te gaan nadenken, wil de Haarsma Groep de communicatie zo laagdrempelig mogelijk houden.

Extern

Externe belanghebbenden kunnen worden onderverdeeld in:

- Opdrachtgevers;
- Leveranciers en onderaannemers;
- Uitzendkrachten en ZZP'ers;
- Samenwerkingspartners;
- Branchegenoten en concurrenten;
- Overige belanghebbenden (o.a. certificerende instelling).

Haarsma Groep zal met betrekking tot de CO₂-Prestatieladder actief communiceren met haar belangrijkste (potentiële) stakeholders (belanghebbenden). Om de belangrijkste stakeholders te betrekken, te informeren en aan te geven hoe zij kunnen participeren is het belangrijk om een goede verstandhouding te hebben met deze stakeholders.

De externe stakeholders kunnen middels de website op de hoogte blijven van de ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie van de Haarsma Groep en ook door middel van een persoonlijke mail en/of via sociale media.

3.3 Aanpak en middelen

Intern

Alle medewerkers worden geïnformeerd over wat er in ons bedrijf gebeurt en worden waar mogelijk aangespoord een bijdrage te leveren aan verbeteringen.

De meeste medewerkers beschikken over internet waarop zij veel informatie kunnen vinden.

Daarnaast ontvangen medewerkers (twee keer per jaar) een nieuwsbrief en zijn toolboxmeetings van groot belang voor kennisoverdracht.

Overlegvorm	Belanghebbenden	Onderwerpen - boodschap	Frequentie	Verantwoordelijke
Management-overleg	Directie, controller, KAM-coördinator	Besluitvorming, strategie, reductie-doelstellingen. CO ₂ -beleid en CO ₂ -reductiemaatregelen. Investerings. Projecten met CO ₂ -gunningsvoordeel. Trends ontdekken in het energieverbruik en CO ₂ -uitstoot. Veranderingen in de boundary van de organisatie. Opstellen CO ₂ -footprint en vaststellen CO ₂ -initiatieven. Ideeën en verbeterpunten m.b.t. CO ₂ -reductie	Minimaal 2 maal per jaar	Directie
Uitvoerders overleg	Directie, werkvoorbereider, KAM-coördinator, uitvoerders	Uit te voeren CO ₂ -maatregelen en acties. Communiceren over projecten met CO ₂ -gunningsvoordeel.	2 maal per jaar	Directie
Toolboxmeeting	Uitvoerders, eigen medewerkers, inhuur en onderaannemers	CO ₂ -footprint en CO ₂ -reductie maatregelen. Mogelijke veranderingen op het gebied van CO ₂ . Projecten behandelen met CO ₂ -gunningsvoordeel.	Minimaal 2 x per jaar	Uitvoerders

Startwerk overleg	Uitvoerders, eigen medewerkers, inhuur en onderaannemers	Vertalen CO ₂ -beleid en CO ₂ -reductie maatregelen naar de uitvoerende projectmedewerkers. Communiceren over project met CO ₂ -gunningsvoordeel. Verbeterpunten behandelen.	Voor aanvang project indien nodig. Bij projecten met gunningsvoordeel is het verplicht.	Uitvoerders
Personeels-bijeenkomst	Eigen medewerkers	Voortgang en status CO ₂ -reductie doelstellingen en CO ₂ -maatregelen. Inbreng van het personeel m.b.t. nieuwe ideeën tot CO ₂ -reductie.	Minimaal 1 maal per jaar	Directie
Social Media (LinkedIn, facebook)	Alle personeelsleden	Ontwikkelen m.b.t. nieuwe arbeidsmiddelen en projecten	Naar behoefte	Directie/ CO ₂ -team
Website	Intern en extern	Voortgang en status CO ₂ -reductie doelstellingen, CO ₂ -Prestatieladder rapportage	Minimaal 2 keer per jaar updates	Directie/ CO ₂ -team
Nieuwsbrief	Alle personeelsleden	CO ₂ -footprint, nieuwe arbeidsmiddelen, CO ₂ -initiatieven	Minimaal 1 keer per jaar	Directie/ CO ₂ -team

In de afgelopen auditperiode is er op onderstaande overleg diverse malen gecommuniceerd over de CO₂-Prestatieladder.

Toolboxmeetingen:

Februari 2024 – CO₂ prestatieladder – Footprint 1^e halfjaar 2023 + ketenanalyse

Juni 2024 – CO₂ prestatieladder – Footprint geheel 2023 + Projectrapportage

Augustus 2024 – KAM verslag (nieuwsbrief) 1^e halfjaar 2024

Oktober 2024 – Het nieuwe draaien en rijden + Footprint 1^e halfjaar 2024

Nieuwsbrieven:

Zomer 2024 – geen nieuwsbrief (wel KAM verslag gedeeld in de vorm van een toolboxmeeting)

Winter 2024 – KAM verslag

WhatsApp:

Naar behoefte wordt er gecommuniceerd via de bedrijfsapp.

Extern

Op de internetsite van de Haarsma Groep (www.haarsmagroep.nl) wordt informatie gegeven over onze bedrijven, onze projecten en producten. Daarnaast staat op de site de rubriek “HAARSMA GROEP” met daarin de sub mappen “certificaten” en “de CO₂-Prestatieladder”.

Overlegvorm	Belanghebbenden	Onderwerpen - boodschap	Frequentie	Verantwoordelijke
Bouwvergadering, Website en/of persoonlijke mail	Opdrachtgevers	Voortgang en status doelstellingen CO ₂ -reductie en maatregelen. Project met gunningsvoordeel	Minimaal 2 keer per jaar; bij projecten 1 x per vier weken/maand	Directie/ CO ₂ -team of betreffende uitvoerder bij project met gunningsvoordeel
Telefoon, e-mail en via website	Leveranciers/ onderaannemers	Bespreken CO ₂ -beleid. Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en CO ₂ -uitstoot. Opvragen van CO ₂ -gegevens van de motor aangedreven arbeidsmiddelen. Informatie opvragen m.b.t. scope 3	Naar behoefte	Directie/ CO ₂ -team
Startwerkoverleg, toolboxmeeting, website	Uitzendkrachten, inhuur en zzp'ers	Bespreken CO ₂ -beleid. Doornemen de CO ₂ -reductiemaatregelen op het project. Informatie opvragen m.b.t. scope 3	Naar behoefte	Directie/ CO ₂ -team
Telefoon, e-mail en via website en bijeenkomsten	Samenwerkingspartners	Halen en brengen van CO ₂ -informatie. Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en CO ₂ -reductie bespreken. CO ₂ -initiatief bespreken.	Naar behoefte	Directie/ CO ₂ -team
Bijeenkomsten, telefoon, e-mail	Branchegenoten en concurrenten	Halen en brengen van CO ₂ -informatie. Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en CO ₂ -reductie bespreken.	Naar behoefte	Directie/ CO ₂ -team

Voor rechtstreekse vragen en/of ideeën betreffende de CO₂-reductiedoelstellingen en de CO₂-Prestatieladder kan gebruik gemaakt worden van het volgende e-mailadres: kam@haarsmagroep.nl

3.4 Projecten met gunningsvoordeel

De toedeling naar projecten met gunningsvoordeel is gebaseerd op de financiële toerekeningmethode (allocatie van kosten). Deze toerekeningmethode is gekozen, omdat gegevens over kosten altijd beschikbaar zijn.

In het jaar 2024 zijn er geen projecten met CO₂ gunningsvoordeel aangenomen.

D Participatie

4.1 Initiatieven op het gebied van CO₂

In dit hoofdstuk wordt vermeld middels welke werkgroepen en lidmaatschappen er inzicht wordt verkregen met betrekking tot het duurzaam ondernemen waar de CO₂-Prestatieladder een onderdeel van is.

Haarsma Groep is lid van de volgende organisaties en werkgroepen:

- CO₂-initiatief van KAM Adviseur Nederland (actieve deelname)
- Betonketen Fryslân van Bouw Circulair (actieve deelname)
- Bouwend Nederland (passieve deelname)
- Cumela (passieve deelname)
- SKAO (passieve deelname)

Door regelmatig op de hoogte te worden gehouden betreffende ontwikkelingen op gebied van duurzaam ondernemen in de GWW-sector wordt er getracht het kennis- en bewustwordingsniveau van de medewerkers op peil te houden of zelfs te verhogen. Iedere medewerker is zich bewust zijn verantwoordelijkheid en bevoegdheid met betrekking tot CO₂-reductie. Ideeën en verbeterpunten van belanghebbenden met betrekking tot CO₂-reductie worden altijd behandeld in het managementoverleg. Indien nodig koppels het CO₂-team de ideeën en verbeterpunten terug met de belanghebbenden.

Haarsma heeft in 2024 deelgenomen aan de volgende initiatieven:

CO₂-initiatief van KAM-Adviseur – “samen slim besparen”

Tweemaal per jaar is er een bijeenkomst waarbij steeds een ander onderwerp wordt besproken, in 2024 waren dit:

- 05 april 2024 – Samen slim besparen
- 1 november 2024 – Samen slim besparen

Betonketen Fryslân van Bouw Circulair

Op 13 mei en 11 november zijn de bijeenkomsten van Betonketen Fryslân bijgewoond. O.a. circulaire economie is tijdens deze bijeenkomst besproken. De presentaties zijn gemaaild naar Tjeerd.

De huidige (actieve) deelnamen zijn toereikend en passend voor de organisatie.

4.2 Budget

Er wordt jaarlijks een budget vrijgemaakt voor deelname aan de hierboven genoemde initiatieven. Het jaarlijks budget voor de CO₂-Prestatieladder ligt rond de € 10.000,00